

“La paraula de Jesús és un ensenyament que toca i plasma la vida, la canvia, l’allibera de les opacitats del mal, satisfà i infon una alegria que no passa: és la part bona. Per això Maria li dona el primer lloc: s’atura i escolta. La resta vindrà després”.

(Papa Francesc)

evangelio cotidiano

EN TORNO A LA EMPATÍA

Visité en el Guggenheim una exposición de Louise Bourgeois titulada Celdas..., una siniestra muestra autobiográfica de sus traumas de niñez y juventud, provocados por un padre autoritario y mujeriego.

No comentaré la obra de la artista de las arañas, solo decir que su estética no es la mía. Si ella pretendía que compartiéramos su desesperación, logró en mí su objetivo, y me concienció de que nuestra historia personal nos marca ante la vida... Siempre es bueno acercarse a otras ópticas y planteamientos vitales, aunque solo sea para reflexionar sobre lo que nos condiciona y envuelve.

Si nos abrimos a otros esquemas mentales, aumenta nuestra conciencia universal y nos ayuda a acercarnos a los demás. Empatía es ponernos en lugar de otros, comprender y sentir sus emociones, alegrías y dolores; pues la falta de empatía es una de las causas de tantos actos horribles a los que asistimos cada día.

Pablo nos anima a ser empáticos: *Alegraos con los que están alegres, y llorad con los que lloran. Vivid en armonía unos con otros (...)* No podremos cumplir el precepto del amor, si no somos capaces de meternos en la piel del prójimo.

Jesús, que comprende el corazón humano y percibe el sufrimiento ajeno, nos enseña la empatía. El Evangelio está lleno de situaciones en las que se conmueve y actúa en favor de los demás. Con su vida, nos impulsa a tener ojos misericordiosos y a acompañar al prójimo en sus penas y gozos...

La empatía cristiana es una actitud sincera y libre. Una actitud de cercanía y comprensión de los problemas e inquietudes de la gente, incluso de los que piensan distinto. Pablo lo expresa así: *¿Quién desfallece sin que yo desfallezca? ¿Quién tiene un tropiezo, sin que yo me abraze de dolor?*

Debemos aprender a escuchar no sólo las palabras, sino a la persona; observar para intuir lo que siente; e imaginar que nos encontramos en su situación. A veces fracasa la empatía porque preferimos juzgar que comprender, analizar que tener compasión.

La empatía es fruto de la convicción de que todos somos hermanos, hijos del mismo Padre. Esto requiere apertura y acogida, también de las diferencias y criterios diversos... para establecer una comunicación que nos conduzca a la fraternidad.

Marga Coll

Club d'Estiu Ciutadella. Escola d'estiu de les parròquies de Sant Esteve, Sant Rafel i el Centre C. Sant Miquel

Disfrutaremos y comprenderemos el Evangelio si permitimos que el Espíritu del Señor sea nuestro guía. De Él obtendremos la gracia inmerecida de saber calzarnos en los “zapatos” de quienes pasan por cualquier necesidad.

María Victoria Aymerich, hermana de la Consolación

pensaments

TESTIMONIS DE JESÚS ARA I AQUÍ

La ruptura entre l'Evangelí i la cultura és un dels grans reptes que ens ofereix la nostra societat avui. La caiguda de la pràctica religiosa, l'acceleració dels processos de secularització i el notable canvi cultural i de valors que experimentem han eixamplat aquest trencament i dificulten la nostra missió de proposar la fe, amb convicció i coherència, a un món marcat pel pluralisme i per una manifesta indiferència religiosa, orfe d'autèntics referents cristians. Però, precisament, per açò mateix, els cristians hem de sentir-nos cridats al testimoni amb una nova actitud d'esperança, fidelitat i confiança en la Paraula de Déu, que ha d'orientar les nostres vides i les de les nostres comunitats. D'ella ens hem de

nodrir si volem ser bons portadors de la Bona Nova, llum i sal del món en el nostre compromís evangelitzador.

Hem de ser capaços de transparentar amb fets de vida el nostre seguiment de Jesús i de manifestar amb audàcia, entusiasme i optimisme la nostra condició de cristians, fent creïble i atractiva la raó de la nostra esperança; conscients que hem de conuiu, amb un tarannà positiu i dialogant, amb els qui pensen d'una altra manera, amb una actitud d'humilitat i d'autocrítica en pro d'una sana i respectuosa convivència. Un testimoni fonamentat en un cristianisme vigorós, centrat en l'escolta de la Paraula, en la pregària, en l'Eucaristia, font de creixement en la comunió amb Déu i amb els germans, i en la vivència d'una fonda espiritualitat, que ens obri el cor a la gràcia de l'Esperit, de qui rebem l'alè creador.

Diego Dubón Pretus

Diumenge XVIII de Durant l'Any

Lectura del llibre de l'Eclesiastès

1,2;2,21-23

Vanitat i més vanitat, deia el Portaveu-del-poble, vanitat i més vanitat, tot és en va. Després que un home s'ha esforçat a treballar amb coneixement, traça i eficàcia, ho ha de deixar tot a un altre que no s'hi ha esforçat per res. També això és en va, i és una gran dissort. Perquè, de fet, ¿què en treu l'home de tot l'esforç i de tota l'ànsia amb què treballa davall el sol? Passa els dies en el desfici i en les penes de la seva servitud, i de nit el seu cor no descansa. També això és en va.

Salm Responsorial 89

R: Durant tots els segles, Senyor, heu estat la nostra muralla.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colosses

3,1-5.9-11

Germans, ja que heu ressuscitat juntament amb Crist, cercau allò que és de dalt, on hi ha Crist, assegut a la dreta de Déu; estimau allò que és de dalt, no allò que és de la terra. Vosaltres vàreu morir, i la vostra vida està amagada en Déu juntament amb Crist. Quan es manifestarà Crist, que és la vostra vida, també vosaltres apareixereu amb ell plens de glòria. Per tant, feis morir allò que us lliga a la terra: fornicació, impuresa, passions, mals desigs i l'amor al diner, que és una idolatria; no us enganeu els uns als altres, vosaltres que us heu despullat de l'home antic i del seu estil d'obrar, i us heu revestit del nou, que es renova a imatge del seu Creador i avança cap el ple coneixement. Aquí ja no compte ser grec o jueu, circumcís o incircuncís, bàrbar o escita, esclau o lliure, sinó que Crist ho és tot, i és en tots.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

12,13-21

En aquell temps, un de la gent digué a Jesús: "Mestre, convenceu el meu germà que es repartesqui amb mi l'herència." Jesús li contestà: "Bon home, ¿qui m'ha encomanat a mi que fes de jutge o de mediador entre vosaltres?" Llavors digué a tothom: "Vigilau! Guardau-vos de tota ambició de posseir riqueses, perquè encara que qualcú tingués diners de sobres, els seus béns no li podrien assegurar la vida." I els ho explicà amb una paràbola: "Un home ric va treure de les seves terres unes collites tan abundants, que no tenia on guardar-les. Es va dir per ell mateix: "Ja sé què faré: tiraré en terra els meus graners, en construiré de més grans, hi guardaré tot el meu gra i les altres mercaderies meves i em diré a mi mateix: Tens reserves per molts anys: reposa, menja, beu, diverteix-te." Però Déu li digué: "Vas errat! Aquesta mateixa nit et reclamen el deute de la teva vida i tot això que volies guardar-te, ¿de qui serà?" Així passa amb tothom qui reuneix tresors per a ell mateix i no es fa ric als ulls de Déu."

Lectura del libro del Eclesiastès

1, 2; 2, 21-23

¡Vanidad de vanidades! -dice Qohelet-. ¡Vanidad de vanidades; todo es vanidad! Hay quien trabaja con sabiduría, ciencia y acierto, y tiene que dejarle su porción a uno que no ha trabajado. También esto es vanidad y grave dolencia. Entonces, ¿qué saca el hombre de todos los trabajos y preocupaciones que lo fatigan bajo el sol? De día su tarea es sufrir y penar; de noche no descansa su mente. También esto es vanidad.

Salmo responsorial 89

R: Señor, tú has sido nuestro refugio de generación en generación.

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Colosenses

3, 1-5. 9-11

Hermanos: Si habéis resucitado con Cristo, buscad los bienes de allá arriba, donde Cristo está sentado a la derecha de Dios; aspirad a los bienes de arriba, no a los de la tierra. Porque habéis muerto; y vuestra vida está con Cristo escondida en Dios. Cuando aparezca Cristo, vida nuestra, entonces también vosotros apareceréis gloriosos, juntamente con él. En consecuencia, dad muerte a todo lo terreno que hay en vosotros: la fornicación, la impureza, la pasión, la codicia y la avaricia, que es una idolatría. ¡No os mintáis unos a otros!: os habéis despojado del hombre viejo, con sus obras, y os habéis revestido de la nueva condición que, mediante el conocimiento, se va renovando a imagen de su Creador, donde no hay griego y judío, circunciso e incircunciso, bárbaro, escita, esclavo y libre, sino Cristo, que lo es todo, y en todos.

Lectura del santo Evangelio según san Lucas

12, 13-21

En aquel tiempo, dijo uno de entre la gente a Jesús: «Maestro, dile a mi hermano que reparta conmigo la herencia». Él le dijo: «Hombre, ¿quién me ha constituido juez o árbitro entre vosotros?». Y les dijo: «Mirad: guardaos de toda clase de codicia. Pues, aunque uno ande sobrado, su vida no depende de sus bienes». Y les propuso una parábola: «Las tierras de un hombre rico produjeron una gran cosecha. Y empezó a echar cálculos, diciéndose: "¿Qué haré? No tengo donde almacenar la cosecha". Y se dijo: "Haré lo siguiente: derribaré los graneros y construiré otros más grandes, y almacenaré allí todo el trigo y mis bienes. Y entonces me diré a mi mismo: alma mía, tienes bienes almacenados para muchos años; descansa, come, bebe, banquetea alegremente". Pero Dios le dijo: "Necio, esta noche te van a reclamar el alma, y ¿de quién será lo que has preparado?". Así será el que atesora para sí y no es rico ante Dios».

Cap a on camina el nostre món?

Al nostre món d'avui podem constatar com els rics són cada vegada més rics i els pobres són cada vegada més pobres i la causa principal d'aquest fet és que, els qui tenen riquesa, poder i benestar, ambicionen acaparar més i més, per gaudir d'una vida descansada i sense preocupacions, i, no solament es desenten dels que passen dificultats sinó que els exploten i enfonsen sense miraments. Al centre de la seva vida només hi són ells, i Déu i els germans no compten per a res.

Jesús, a través de l'exemple d'un ric que ha tingut una collita molt bona i decideix construir un nou graner per acumular tota la producció, explica als qui l'acompanyen la insensatesa d'aquest comportament perquè ningú sap quan arribarà la seva hora i, llavors, els béns no li serviran de res i es trobarà amb les mans buides davant Déu perquè no ha fet res pels germans que patien, no ha treballat per anar fent realitat el Regne on tots els homes i dones cooperin amistosament i comparteixin solidàriament el que Déu ha posat en mans de tota la humanitat.

Jesús ens demana que ens alliberem de l'ambició i la vanitat perquè mai ens ompliran de l'autèntica felicitat, sempre necessitarem més i per tant experimentarem un desig impossible de ser saciat que ens portarà a l'angoixa i la decepció; l'anhel més profund del nostre cor és Déu i ell, que és amor, ens empeny a estimar i valorar els germans per damunt de totes les coses materials i efímeres. La dignitat de les persones és sagrada perquè tots som fills de Déu i aquesta germanor ha de manifestar-se en l'amor i l'ajuda mútua per tal d'aconseguir un món més just en el qual tots puguin gaudir amb llibertat d'una vida plena. Quan, mirant atentament la realitat que ens envolta, sentim el patiment de les persones en la pròpia carn i som capaços d'abocar-nos a alleugerir-lo, llavors serà quan assaborirem la vertadera alegria i felicitat i serem rics davant Déu per haver cercat el bé de tothom.

Teresa Jansà

San José Oriol (6)

La imagen de este santo, de talla en su faz y las manos, va revestida con los hábitos propios de los beneficiados parroquiales, que también se usaban en Menorca. Su rostro está tallado con gran maestría y probablemente esté inspirado en la verdadera fisonomía del santo, nacido en Barcelona en 1650 y fallecido en la misma ciudad el 23 de marzo de 1702. La figura debió ser tallada al tiempo de su beatificación que tuvo lugar en 1806, pues los rayos que adornan su cabeza son los que le correspondían antes de su canonización que realizó el Papa san Pío X en 1909. Parece que la imagen perteneció a un sacerdote y estuvo muchos años custodiada por sus familiares.

El santo fue muy popular y actuó siempre muy humildemente, pero en un constante servicio a sus contemporáneos dándoles consejos y pres-

tándoles ayuda. Durante unos ocho meses estuvo en Roma siendo Papa el beato Inocencio XI, peregrinando a pie y alimentándose de limosna. Estuvo afiliado a la Iglesia llamada del Pino en Barcelona. Visitaba con cierta frecuencia un taller de costura donde hablaba de temas espirituales siendo muy apreciado por las costureras que se mostraban encantadas de los buenos consejos que les daba. A unas niñas de primera comunión les decía: «Ya que lleváis en la cabeza una corona de flores, acordaos de la de espinas que con tanta afrenta llevaba el buen Jesús para salvarnos».

Falleció pocas horas después de que unos niños cantores entonaron junto a su lecho de muerte el canto de la Virgen de los Dolores *Stabat Mater dolorosa*, que escuchó con un gran fervor y profunda emoción, diciendo: *Que bonic és això* (Cuán hermoso es esto).

Testimonis del Vivent

D ivendres 22 de juliol l'església parroquial de sant Bartomeu de Ferreries va acollir la celebració de l'Eucaristia en memòria del beat menorquí Joan Huguet Cardona. Tot i que la celebració litúrgica és el 24 de juliol aquest any en caure en diumenge s'ha avançat dos dies coincidint així amb la festa de santa Maria Magdalena, apòstol dels apòstols.

L'Eucaristia va ser presidida per Mn. Llorenç Sales, delegat de la causa dels sants a la nostra diòcesi, i Mn. Guillermo Pons, qui va ser vicepostulador de la causa de beatificació de Joan Huguet. En l'homilia, Mn. Llorenç Sales va destacar que tant Maria Magdalena com el beat Joan Huguet van ser testimonis del Crist ressuscitat.

Joan Huguet va ser el primer màrtir a la nostra Illa testimoniant que existeix un Amor més fort que la mort. La memòria i devoció al beat segueix ben viva a la nostra Diòcesi. Són moltes les persones que s'acosten a sant Bartomeu a venerar el seu sepulcre, i el seu testimoni no deixa de commocionar encara avui, 86 anys després del seu martiri.

Bisbat de Menorca

Una jornada dedicada als nostres majors

D iumenge 24 de juliol la diòcesi de Menorca es va unir a la celebració de la Segona Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran sota el lema "*Encara donaran fruit a la vellesa*". (Sl 92,15). A l'Arxiprestat de Ciutadella l'Administrador diocesà, Mn. Gerard Villalonga, va presidir la missa que va tenir lloc al matí a la parròquia de Sant Francesc.

Durant la celebració es va ressaltar, com indica el papa Francesc, que les persones majors "són signes vivents de la bondat de Déu que concedeix vida en abundància". Es va pregar "perquè l'experiència i la saviesa dels ancians ajudin els joves a mirar el futur amb esperança", tot recordant que "la gent gran és un tresor per a la societat i les nostres comunitats parroquials".

En aquest sentit, es va ressaltar la importància de l'escolta i l'acompanyament, evitant la solitud dels nostres majors, citant al Sant Pare: "La visita als ancians que estan sols és una obra de misericòrdia del nostre temps". Finalment, Mn. Gerard Villalonga va agrair profundament la missió de Vida Creixent, un moviment laic de jubilats i gent gran amb voluntat de créixer en la fe, fomentar l'amistat i ser membres actius de l'Església i de la societat.

Tolo Frau

Agenda

Consagració a Jesús por María

Des del 1 de agosto hasta el 3 de septiembre según el método San Luis María Grignon. Lunes, miércoles y viernes de las 11 a las 12 h en el Santuario de la Virgen de Monte Toro.

Concert d'orgue

Dijous 4 d'agost, a les 20 h, concert de Jordi Vergés i Riart a l'església de Santa Maria de Maó.

Entrada gratuïta.

Pregària Missionera 2022

Dimecres 10 d'agost, a les 20 h, al Santuari de la Mare de Déu del Toro. Servei d'autobús disponible. Sortirà de Ciutadella i Maó. Us podeu apuntar contactant amb el Bisbat al telèfon 971 380 343.

La seu vacant més llarga i més difícil (1844-1853) (5)

Miquel Pons Portella

El bisbe Juan Antonio Díaz Merino se'n anà de Menorca el mes de novembre del 1837, pocs dies després que li fos notificada una reial ordre de confinament a la ciutat de Cadis. Allí romangué fins el 1842, per espai de cinc anys, quan va ésser obligat a traslladar-se fora d'Espanya: fixà aleshores la seva residència a Marsella, on moriria al cap de poc temps, dia 16 d'abril del 1844. Començà en aquell moment la seu vacant més llarga de la història de la Diòcesi de Menorca; i el Dr. Vicent Papelcudi i Carreras, que des de finals del 1837 exercia de governador eclesiàstic del Bisbat per disposició de Mons. Díaz Merino, fou elegit novament com a vicari capitular.

A part de llarga, aquesta seu vacant també fou difícil, perquè la Diòcesi de Menorca s'hagué d'enfrontar per primera vegada a la possibilitat d'ésser suprimida.

La primavera del 1837, durant el govern del Partit Progressista, s'havia estat tramitant al Congrés dels Diputats un projecte de llei per a la reforma del clergat que contemplava l'existència d'un únic bisbat per a les Illes Balears amb seu a Palma i, en conseqüència, l'eliminació de les esglésies particulars d'Eivissa i de Menorca. Aquesta iniciativa no prosperà perquè el Partit Moderat guanyà les eleccions generals de 22 de setembre del 1837. No obstant, com tantes vegades passa en la política, l'any 1841, quan el general Baldomero Espartero esdevingué regent, tornà a posar la seva atenció damunt aquella idea progressista, però tampoc no aconseguí dur-la a bon terme.

Amb la majoria d'edat de la reina Isabel II, declarada el novembre del 1843, la Dècada Moderada es caracteritzà pels esforços del general Ramón Narváez —juntament amb Juan Bravo Murillo— per a millorar les relacions amb la Santa Seu. En aquest context, s'iniciaren les negociacions per a celebrar un nou concordat, el qual havia de resoldre la situació patrimonial de l'Església —encara compromesa per les desamortitzacions liberals— i la seva implicació en l'àmbit de l'ensenyament. També es posà damunt la taula la procedència de reconsiderar el mapa eclesiàstic d'Espanya: una de les propostes consistia en suprimir, juntament amb d'altres, la Diòcesi de Menorca.

El Capítol de la Catedral es va moure amb habilitat per a defensar els interessos de la nostra Església particular en les ne-

**Mons. Rafael de Vélez,
Arquebisbe de Santiago,
desterrat a Menorca
entre el 1835 i el 1844**

gociacions entaulades entre la Santa Seu i el Govern espanyol. Així, finalment, l'article 5 del Concordat del 1851 disposà la conservació del Bisbat de Menorca «en atención a las poderosas razones de necesidad y conveniencia que así lo persuaden, para la mayor comodidad y utilidad espiritual de los fieles».

Els problemes, emperò, no acabaren aquí: Ciutadella i Maó s'embrancharen aleshores en un debat tan virulent com innecessari sobre on havia de residir el Bisbe de Menorca. El diputat Antoni Orfila Rotger defensava els interessos de Llevant, amb l'ajuda de Jaume Ferrer Parpal i Jaume J. Moncada, entre d'altres; mentre que Josep M. Quadrado fou el líder de la causa de Ponent, mobilitzant àdhuc les influències polítiques del Marquès de Viluma. El resultat d'aquesta controvèrsia és perfectament conegut i la realitat és que aquest enfrontament només serví per a retardar l'arribada de Mons. Tomás de Roda Rodríguez, que no es produí fins la primavera del 1853.

Acabà així l'anòmala i desagradable situació diocesana que havia començat a finals del 1837 amb el desterrament de Mons. Juan Antonio Díaz Merino. La qual, per cert, es va veure mitigada per la presència a la nostra illa de fra Rafael de Vélez, arquebisbe de Santiago de Compostel·la, entre el maig

del 1835 i el març del 1844. També ell fou estranyat per raons polítiques i, durant la seva llarga estança a la ciutat de Maó, es mostrà sol·lícit per a suplir l'absència del Bisbe de Menorca: ordenà alguns sacerdots i administrà en repetides ocasions el sagrament de la confirmació.

Una menció final mereix ésser feta al Dr. Vicent Papelcudi, que —com hem vist— fou l'home clau de tot aquest temps de dificultat per a la Diòcesi de Menorca. En començar el 1852, va rebre el nomenament com a degà de la Catedral; i, dia 30 de novembre del 1857, arran del trasllat de Mons. Tomás de Roda al Bisbat de Jaén, fou elegit per unanimitat com a vicari capitular: seria la tercera —i darrera— vegada. El nou bisbe Mateu Jaume i Garau seguí dipositant la seva confiança en el Dr. Papelcudi: així, durant el seu viatge a Roma per assistir a la canonització dels 26 màrtirs del Japó i de Miquel dels Sants, la primavera del 1862, li tornà a encarregar el govern diocesà a aquell home vuitantí que encara acumulava els càrrecs de degà, vicari general i provisor. El Dr. Vicent Papelcudi i Carreras morí a Ciutadella de Menorca dia 11 de febrer del 1865 als 82 anys. Aquesta trajectòria vital tan remarcable fou sintetitzada per l'ardiaca Sebastià Vives amb les següents paraules: «superior benigno y sacerdote ejemplar, casi no hubo eclesiástico que de él no recibiera algún favor. Padre de los pobres, los socorría en sus necesidades».

Imatge del Concordat del 1851